

Yttrande över förslag till ny skötselplan för Tyresta nationalpark och naturreservat

Lars Magnusson

Allmänna synpunkter

Förslaget är väl genomarbetat och lyfter fram många bra idéer om hur områdets naturvärden kan förbättras och utvecklas. Kartläggningen och dokumentationen av områdets natur- och kulturvärden är också föredömligt gjord. Många förslag på förbättringar för besökare som vill uppleva området tas upp. Det är också glädjande att en hel del av de synpunkter som jag lämnade på det första utkastet till förvaltningsplan har tagits med i planförslaget. Men det finns fortfarande en del invändningar och frågetecken kring det nuvarande planförslaget. Framst gäller det zonindelningen och skötselområdenas utformning.

Zonindelning och skötselområden

Dels är hela området indelat i fem zoner (I-V) och dels är naturreservatet indelat i 8 olika typer av skötselområden (A-T). Zonindelningen bygger tydligen på en amerikansk standard som man vill införa. Som jag påpekade i mitt tidigare svar, tycker jag denna indelning är onödigt krånglig och *zonerna* behövs egentligen inte alls. ”Allt är inte bra som kommer från USA”. Även nationalparken kan delas in i skötselområden. Ibland kan det bli oklarheter om vad som gäller för skötseln och målsättningen med vissa områden.

Som ett exempel kan nämnas att ett skogsområde i naturreservatet sydväst om Stensjön har hamnat i zon III (den sk högaktivitetszonen). Det innebär att det är få restriktioner för friluftsliv. Ledsystem och friluftsanordningar kan utvecklas och kompletteras och större tävlingar kan förekomma. Detta område ingår samtidigt i skötselområde A (skogar som ska lämnas för fri utveckling, röjning ska bara ske längs befintliga stigar och leder). Här finns alltså en motsättning mellan riktlinjerna för zon resp skötselområden och man vet inte vad som gäller.

Mitt förslag är att man behåller de skötselområden som är föreslagna för naturreservatet och lägger till en skötselzon för nationalparken som innefattar både den nuvarande zon I och II (alltså hela nationalparken). Dessa båda zoner borde ha samma riktlinjer och inte olika som i förslaget. Zon III-V behövs inte eftersom de täcks in av reservatets skötselområden.

Nuvarande zonindelning (Kartbilaga 3)

Om man nu väljer att ha kvar den föreslagna zonindelningen enligt karta 3, så har jag en del synpunkter på zonerna. Som jag skrev i mitt tidigare yttrande till förarbetet tycker jag det är diskutabelt att dela in nationalparken i zon I och II utifrån kriteriet; avstånd från vägar, kraftledning och leder. I zon II är ju riktlinjerna att *nya friluftsanordningar och leder kan tillkomma i begränsad omfattning*. Det är inte alls önskvärt i zon II och jag vänder mig starkt emot det, såvida det inte är i direkt anslutning till befintliga leder och rastplatser. Skogen i dessa områden är minst lika orörd och värdefull som i zon I, t.ex hela södra delen av Tyresta nationalpark samt söder om Stensjön. Naturvärdena och orördheten är ju inte mindre här bara för att det går stigar och leder på mindre än 100 meters avstånd genom dem. Det här är den absolut allvarligaste invändningen mot skötselplaneförslaget. Dessutom är det svårt att utläsa ur kartan vilken zon den befintliga kraftledningen i västra delen av nationalparken tillhör, zon

II, III eller V? Detta område innehåller också mycket orörd gammelskog och borde höra till zon I, förutom området kring själva kraftledningen.

Prioriteringar

I förslaget till förvaltningsplan efterlyste jag klarare prioriteringar av vilka områden som främst kräver skötsel och vilka verksamhetsområden som Tyrestastiftelsen vill prioritera. Det är glädjande att se att dessa prioriteringar finns med i det nya förslaget till skötselplan. I det stora hela tycker jag också att prioriteringarna är bra och rätt gjorda.

Detaljsynpunkter på reservatets skötselområden

Skötselområde B1. Våtmarker och lövskog söder om Lycksjön

I området finns bäver, bl.a en hydda i Träsket. I sköselförslaget står att stopp i bäckens flöde ska åtgärdas. Betyder det att bäverns fördämningar ska förstöras?

Skötselområde B3. Skogsområde söder om Tyresta by

I texten står att det tidigare funnits en rik förekomst av brudborste nära skidbacken. Den finns kvar samt på flera ställen i området, bl.a i västra delen längs gång- och cykelvägen samt i område B1.

Skötselområde G3. Betesmark söder om Spångaberget

Här står att det finns skogsklocka på sin enda växtplats i reservatet. Den finns på flera ställen, bl.a i väggkanten intill parkeringen norr om Lillgården samt i skogsbrynet längs gång- och cykelvägen ca 400 meter väster om Lillgården. Här behöver hänsyn tas när man slår väggkanterna, eftersom skogsklockan blommar sent (slutet av juli-början av augusti).

Skötselområde G7. Betesmarker vid Spirudden och Stavholmen

Några av reservatets mest värdefulla och natursköna gräsmarker. Även om en hel del åtgärder gjorts för att hävda landskapet, finns ännu en del kvar att göra. Jag skulle vilja höja prioriteten till I på detta område.

Entréer

Entrén till Tyresta by

Under den här rubriken föreslås ev en ny angoringsväg till Tyresta by och Dahlgrensgården. Detta är jag starkt kritisk till. Det skulle i så fall bli en tredje väg till byn, vilket skulle påverka den unika bymiljön mycket kraftigt. Tyresta by anses vara den bäst bevarade bondby vi har i Stockholmstrakten. Tillsammans med urskogen var bymiljön ett av de tyngsta skälen till att området bevarades en gång. Jag förstår att man vill minska biltrafiken genom byn ner till serveringen och Janssongården, men det borde kunna lösas på något annat sätt.

Sekundär entré från norr via Alby

Jag noterar att förslaget till en bro över Nyforsviken finns kvar. Det skulle i så fall bli en mycket lång bro (nästan 100 meter) som skulle påverka landskapsbilden rätt mycket. Dessutom skulle den gå nära en bäverhydda. Mitt förslag är att man utvecklar entrén via Prästängen och bron över Lillsjön. Här finns också ytor att göra en ordentlig parkeringsplats.

Skidspår

Förslaget på rundslinga via brandfältet till Stensjön anser jag olämplig. Här är kuperat och svårt att åka skidor, vilket kräver en hel del ingrepp i naturen för att det ska gå bra att åka skidor. Förslagen att få till en rundslinga via Åvavägen eller över Årsjön är betydligt bättre.

Cykling i nationalparken

Att cykling på vägarna i nationalparken skulle vara förbjudet, med undantag för vägarna till Långsjön och norra Stensjön, förefaller lite märkligt. Det borde vara enhetliga regler inom hela nationalparken. Antingen är det förbjudet på alla vägar eller tillåtet på alla. Att cykla på brandvägarna hotar inte på något sätt parkens syfte utan kan möjligen innebära kollisionsrisk med de som färdas till fots. Och jag förstår tanken att det är betydligt mer folk på brandvägarna mellan Tyresta by och Bylsjön/Årsjön än på Tyresösidan. Men oftast är detta inget problem, då det bortsett från vissa helger med mycket folk är ganska lite folk som går även Barnvagnsslingan och vägen upp till Årsjön. De här olika reglerna tror jag är svårt att förstå för besökarna. Därför föreslår jag att cykling ska vara tillåten på alla nationalparkens vägar (inte stigar givetvis) och att detta skyltas ut ordentligt.

Haninge
2012-09-19

Lars Magnusson